

végzés

Rendelkező rész

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I.

[1] A Kaposvári Járásbíróság a 2018. június 29. napján meghozott és

kihirdetett 11.B.35/2018/23/I. számú ítéletével ... terheltet bűnösnek mondta ki kifosztás büntetében [Btk. 366. § (1) bekezdés c) pont I. fordulat]. Ezért őt 1 év 10 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre, 100 napi tétel pénzbüntetésre, 1 év egészségügyi foglalkozás gyakorlásától eltiltásra és 5 év közügyektől eltiltásra ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 1000 forintban állapította meg. Kimondta, hogy a terhelt a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének letöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. A polgári jogi igényt érdemben elbírált, rendelkezett a bűnjelekről, az eljárási illeték megfizetéséről és a bűnügyi költség viseléséről.

- [2] Az elsőfokú ítélet ellen a terhelt és védője által bejelentett fellebbezés alapján eljáró Kaposvári Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2018. november 20. napján tartott nyilvános ülésen meghozott 2.Bf.336/2018/7/I. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

II.

1.

- [3] A jogerős ügydöntő határozat ellen ... terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt arra hivatkozással, hogy bűnösségének megállapítása törvénysértő. Az alapügyben eljáró bíróságok a bizonyítékokkal ellentétesen állapították meg, hogy a sértett védekezésre képtelen állapotban volt. A Btk. 459. § (1) bekezdés 29. pontjában meghatározott védekezésre képtelen állapot megállapítása bírói mérlegelés tárgya, azonban a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem állapítható meg, hogy a sértett védekezésre képtelen állapotban volt. A bíróságok ezt az igazságügyi orvosszakértő által előadottakkal, valamint a sértett és a háziorvos vallomásával ellentétesen állapították meg.
- [4] A terhelt hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének rendelkező része és indokolása ellentétben áll egymással. ... tanú vallomásainak helytelen értékelése alapján állapította meg a bíróság, hogy a kórházba szállításkor a sértettnél volt a bankkártyája az utazótáskájában. Ezt a sértett vallomása sem támasztotta alá, ő ugyanis a kórházba szállítása előtt 5 nappal - 2016. szeptember 9. napján - látta a bankkártyáját.
- [5] A bíróság a sértett halálát követően, a sértett lánya által becsatolt határidőnapló bejegyzése alapján megállapította, hogy a terhelt és édesapja 2016. november 16. napján a kár megtérítése érdekében megkereste a sértettet. Ilyen tartalmú előadást - a nyomozás során fogatosított többszöri meghallgatása során - a sértett nem tett és ... tanú is csak a tárgyaláson nyilatkozott erről. E tanú viszont évek óta pszichiátriai kezelésben részesülő beteg. A vizsgált kérdésben a bíróság alaptalanul vetette el **tanú 2** vallomását.
- [6] A bíróságok a mentőápoló által vezetett menetlevéllel szemben a GPS adatokra és az OMSZ tájékoztatására alapították a tényállását. Az

ATM-ből történt pénzfelvételek időpontjának és a mentőgépjármű ... kórháznál, illetve ... kórháznál tartózkodási idejének összevetése alapján pedig az állapítható meg, hogy a rendelkezésre állt idő nem volt elegendő a pénzfelvétel lebonyolítására. A gépkocsivezetők igazolták, hogy a terhelt nem vált külön tőlük és nem intézett pénzfelvételt.

- [7] Tévesen állapították meg a bíróságok, hogy kizárólag a terheltnek volt lehetősége a bankkártya és a PIN kód megszerzése. A sértett is ezzel ellentétes vallomást tett. A nyomozás során késedelmesen kísérelték meg beszerezni az ATM automatáknál történt pénzfelvételekről készült kamerafelvételt, így azt a Bank már nem tudta rendelkezésre bocsátani.
- [8] A nyomozás során tett első beismerő vallomása lopás vétségére és nem kifosztás büntetettére vonatkozott. Az alapos gyanú tárgyát képező bűncselekmény minősítésének megváltoztatását követően - 2016. december 8. napján - tett gyanúsítottai vallomásában a kifosztás elkövetését tagadta és ezt utóbb is fenntartotta. A terhelt mindezek alapján a felmentését kérte.
- 2.
- [9] A Legfőbb Ügyészség a BF.83/2019/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta. Kifejtette, hogy a terheltnek a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjában meghatározott felülvizsgálati okra való hivatkozása törvényben kizárt. A jogerős ítélet rendelkező része és indokolása közötti teljes ellentét tartalmilag az ún. büntetőjogi főkérdések tekintetében való ellentétet jelenti a rendelkező rész és az indokolás között. A terhelt valójában az eljáró bíróságok tényállás megállapításához vezető bizonyítékértékelő tevékenységet támadta, és ezen keresztül vitatta a bűnösség megállapítását, ami a törvényben kizárt.
- [10] Érvelése szerint a jogerős ítéletben megállapított és így a felülvizsgálat során irányadó tényállás alapján a terhelt bűnösségének megállapítása és a bűncselekmény minősítése törvényes. A Legfőbb Ügyészség ezért a Kaposvári Járásbíróság 11.B.35/2018/23/I. számú ítéletének, illetőleg a Kaposvári Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bf.336/2018/7/1. számú ítéletének hatályában fenntartását indítványozta.
- 3.
- [11] A terhelt a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatára észrevételt tett. Előadta, hogy a sértett kórházba szállításának oka nem a látás-, mozgás- és beszédképesség részleges elvesztése volt, hanem az, hogy nem jól, gyengének érezte magát. E tényt alátámasztja a sértettre vonatkozó egészségügyi dokumentáció, az igazságügyi orvosszakértő nyilatkozata, továbbá a tanúk vallomása is. A tanúk előadták, hogy a sértett a saját lábán szállt be a mentőgépkocsiba, nem volt védekezésre képtelen állapotban. A gépkocsivezető a kórházba szállítás során hallotta a sértett és a terhelt közötti beszélgetést. A bizonyítási kísérlet az ártatlanságát támasztotta volna alá, mert a GPS adatok alapján a rendelkezésre állt idő a

pénzfelvételek lebonyolítására nem volt elegendő. Az erre vonatkozó bizonyítási indítványát azonban a bíróság elutasította. Mindezekre tekintettel a felmentésre irányuló indítványát fenntartotta.

- [12] A védő észrevétele szerint a jogerős ítéletben megállapított tényállás nem tartalmazza a terhelt terhére megállapított bűncselekmény elkövetési magatartását, az elkövetői alakzatot megalapozó konkrét cselekvőség leírását, illetve az elkövetés idejét, ezért a terhelt bűnösségének kimondására a büntető anyagi jogszabályok megsértésével került sor.

III.

- [13] A Kúria azt állapította meg, hogy a terhelt felülvizsgálati indítványa részben törvényben kizárt, részben alaptalan, a Legfőbb Ügyészség indítványa megalapozott.

1.

- [14] A törvény tételesen megjelöli azokat az okokat, amelyekre hivatkozással a jogerős ügydöntő határozat felülvizsgálatának helye van. A felülvizsgálat a Be. 648. § a), b) és c) pontjában meghatározott felülvizsgálati okokból vehető igénybe. A felülvizsgálatot megalapozó büntető anyagi jogsértéseket a Be. 649. § (1) bekezdése, az eljárási szabálysértéseket e § (2) bekezdése határozza meg. A terhelt - a védő által kiegészített - felülvizsgálati indítványát a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában, az (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában és a 649. § (2) bekezdés d) pontjában meghatározott okból terjesztette elő.

2.

- [15] A rendkívüli jogorvoslatként szabályozott felülvizsgálati eljárásban a Be. 650. § (2) bekezdése alapján a tényálláshoz kötöttség érvényesül. Ennek megfelelően a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó és a felülvizsgálati indítványban a jogerős határozatban megállapított tényállás nem támadható. A tényállás irányadósága azt jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Ennek megfelelően a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a - minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására.

- [16] A Kúria mindezekre tekintettel a jogerős ügydöntő határozatot az abban rögzített tényállás alapulvételével, egyrészt a felülvizsgálati indítványban hivatkozott felülvizsgálati okok és másrészt - a Be. 659. § (6) bekezdés alapján, hivatalból - a Be. 649. § (2) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértések tekintetében bírálta felül.

3.

- [17] A terhelt felülvizsgálati indítványa szerint a jogerős ügydöntő határozat rendelkező része és indokolás ellentétben áll egymással.

- [18] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja értelmében eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány akkor terjeszthető elő, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg. A Be. 608. § (1) bekezdése f) pontja szerint feltétlenül hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés, ha az elsőfokú ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes.
- [19] A rendelkező rész és az indokolás kizárólag akkor teljes mértékben ellentétes, ha a büntetőjogi főkérdésekben – bűnösség, minősítés, büntetés – ellentétes megállapítás vonható le a rendelkező részből és az indokolásból, mert ebben az esetben az adott döntés tekintetében az ítélet indokolása elmaradt, a bíróság az indokolási kötelezettségét nem teljesítette.
- [20] A terhelt az indítványának indokolásában – annak tartalma szerint – valójában nem is azt sérelmezte, hogy az ítélet rendelkező része és indokolása ellentétben áll. E körben egyetlen érvet sem hozott fel. Valójában a bíróságok által lefolytatott bizonyítást sérelmezte, a bíróságok bizonyíték-értékelő tevékenységének a helyességét támadta, a bizonyítékok mikénti mérlegelését vitatta és átértékelését kezdeményezte, ami a felülvizsgálati eljárásban kizárt.
- [21] A tényálláshoz kötöttség folytán a Kúria nem vizsgálhatta, hogy a bíróság helyesen értékelte-e a terhelt első gyanúsítottkénti meghallgatásakor tett beismerő vallomását, a sértett, **tanú 2, tanú 3** vallomását, valamint a sértett egészségügyi állapotára rendelkezésre álló dokumentációt, az igazságügyi orvosszakértői véleményt és a szakértő tárgyaláson tett nyilatkozatát; helytállóan állapította-e meg, hogy a sértett határidőnaplójának bejegyzései hitelesek; indokoltan alapította-e a tényállást a mentőápoló által vezetett menetlevéllel szemben a GPS adatokra és az OMSZ tájékoztatásra, továbbá, hogy a pénzfelvételek időpontja és a GPS adatok alapján helyes következtetésre jutott-e. A Kúria nem foglalhatott állást abban a kérdésben sem, hogy a határidőnapló bejegyzései tekintetében igazságügyi írásszakértő kirendelése, továbbá bizonyítási kísérlet foganatosítása indokolt lett volna, mert mindez a bizonyítékok értékelése és a tényállás megállapítása körébe tartozik, ami a tényálláshoz kötöttség folytán a felülvizsgálati eljárásban kizárt.
- [22] A terhelt azt is sérelmezte, hogy a nyomozás során késedelmesen került beszerzésre az ATM automatáknál történt pénzfelvételekről készült kamerafelvétel, így azt a Bank már nem tudta rendelkezésre bocsátani. A nyomozás során megvalósult eljárási szabálysértésre hivatkozással azonban felülvizsgálatnak nincs helye. A nyomozás során esetleg megvalósult eljárási szabálysértések a rendes bírósági eljárásban értékelhetők.
- [23] A fentiek alapján a Kúria megállapította, hogy a terhelt az indokolási kötelezettség megsértésére hivatkozással valójában a bíróság bizonyíték értékelő tevékenységét és a bizonyítási indítványok elutasítását sérelmezte, ezért felülvizsgálati indítványa e körben a törvényben kizárt indítvány.

4.

- [24] A felülvizsgálati indítvány szerint a sértett nem volt védekezésre képtelen, ezért cselekményét tévesen minősítették az eljáró bíróságok kifosztásként. A terhelt szerint tényállásszerű elkövetési magatartás hiányában a terhelt bűnösségének megállapítása törvénysértő.
- [25] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét, az

(1) bekezdés b) pont ba) alpontja szerint pedig akkor, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt szabott ki törvénysértő büntetést.

- [26] A jogerős ítéletben megállapított - és így a felülvizsgálati eljárásban irányadó - tényállás szerint a 70 éves sértett évek óta hosszabb-rövidebb időszakonként visszatérő szövődményes migrénes fejfájásban szenvedett. 2016. szeptember 14. napján kb. 11 órától ismét rosszul érezte magát, ezért 14 óra körül megkérte szomszédját, hogy vigyék el gépkocsival az orvosi ügyeletre. Az ügyeletes orvos a sértett állapota alapján a kórházba szállítása mellett döntött. A szövődményes migrén miatt a látás-, mozgás és beszédképességét részlegesen elveszítő sértettet a mentőautóba beültették, neki infúziót kötöttek be, majd 15:29 órakor a mentőgépkocsival a .. Kórház Sürgősségi osztályára szállították, ahova 16:05 órakor érkeztek.
- [27] A kórházba szállítás időtartama alatt a mentőautó hátsó részében a sértett és ... terhelt tartózkodott. A sértettnek az ilyen esetekre előkészített utazótáskáját a benne lévő pénztárcával, bankkártyával és a mellette lévő, egy papírlapra felírt PIN kóddal ... terhelt a sértett fejéhez helyezte úgy, hogy a sértett arra nem látott rá. Egészségi állapota miatt értékeit nem tudta felügyelni, képtelen volt azok megvédésére. A sértett állapotát kihasználva a terhelt a kórházba szállítás időtartama alatt a sértett bankkártyáját elvette azzal a céllal, hogy a mellette lévő PIN kód ismeretében a sértett bankszámlájáról pénzt vegyen fel.
- [28] A sértett bankszámlájáról ezt követően 2016. szeptember 14. és szeptember 15. napján 5 alkalommal kísérelt meg pénzt felvenni az eltulajdonított bankkártyával ATM-en keresztül. Ebből a felvétel két alkalommal sikerült. A sértettnek okozott kár 185.000 forint volt, de a terhelt cselekménye 485.000 forint felvételére irányult.
- [29] A Btk. 366. § (1) bekezdésében meghatározott kifosztás büntetét az követi el, aki idegen dolgot jogtalan eltulajdonítás végett a) úgy vesz el mástól, hogy evégből lerészegíti, vagy bódult állapotát idézi elő, b) az általa más bűncselekmény elkövetése során alkalmazott erőszak, illetve az élet vagy a testi épség elleni közvetlen fenyegetés hatása alatt álló személytől vesz el, vagy c) védekezésre képtelen, illetve a bűncselekmény felismerésére vagy elhárítására idős koránál vagy fogyatékosságánál fogva korlátozottan képes személytől elvesz.
- [30] Az Btk. 366. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott bűncselekmény megállapítása szempontjából annak van jelentőséggel, hogy a passzív alany (sértett) védekezésre képtelen személy, illetve helyzeténél vagy állapotánál fogva csak korlátozottan képes a bűncselekmény felismerésére, vagy elhárítására. Lényeges, hogy a passzív alany ezen állapotát nem a terhelt magatartása idézi elő. Az elkövetőnek észlelnie kell a passzív alannak azt az állapotát, amely lehetővé teszi, illetve megkönnyíti számára a dolog eltulajdonítását.
- [31] A Btk. 459. § (1) bekezdés 29. pontja szerint védekezésre

képtelennek kell tekintetni azt is, aki helyzeténél vagy állapotánál fogva ideiglenesen vagy véglegesen nem képes ellenállás kifejtésére. A Kúria egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával abban, hogy a védekezésre képtelen állapot nem azonosítható az öntudatlan állapottal. Annál tágabb, illetve attól eltérő fogalom.

- [32] A törvény értelmező rendelkezése alapján a védekezésre képtelen állapot abban az esetben is megállapítható, ha a passzív alany csak meghatározott ideig van olyan állapotban, hogy korlátozottan képes a dolog elvételének felismerésére és az elvétel elhárítására. Ez az állapot nem azonosítható kizárólag a sértett betegségéből eredő védekezésre képtelenséggel és nem előfeltétele, hogy a sértett a kommunikáció képességét elveszítse. Megállapítására mindenkor a konkrét élethelyzet alapulvételével, a sértett mentális és egészségi állapota, észlelési-, valamint mozgásképessége függvényében kerülhet sor.
- [33] A jogerős ítéleti tényállás alapján az alapügyben eljáró bíróság okszerűen állapította meg, hogy a sértett betegségéből eredő gyengesége, figyelmetlensége, elesettsége miatt, továbbá arra tekintettel, hogy infúziót kötöttek be neki, ideiglenesen nem volt képes sem felismerni, sem elhárítani a bankkártyája eltulajdonítását, ami a fejénél elhelyezett utazótáskában elhelyezett pénztárcában volt, melyre nem látott rá. Mindezek alapján törvényesen állapította meg a bíróság, hogy a terhelt a védekezésre és a bűncselekmény felismerésére és elhárítására ideiglenesen nem képes sértett bankkártyáját (a PIN kód megismerése mellett) abból a célból vette el, hogy annak felhasználásával a sértett bankszámlájáról pénzt tulajdonítson el.
- [34] A lopás megállapítására csak abban az esetben kerülhetett volna sor, ha a táska elvétele ugyanolyan módon lehetséges lett volna akkor is, ha a sértett védekezésre képes, illetve a bűncselekmény felismerésére és elhárítására képes állapotban lett volna.
- [35] Minderre figyelemmel a Kúria - miután nem észlelt olyan egyéb eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a támadott határozatokat - a Be. 660. § (1) bekezdése alapján tanácsulésen, a Be. 656. § (1) bekezdés szerinti összetételben eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján - hatályában fenntartotta.
- [36] A Be. 653. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárás lefolytatására a harmadfokú bírósági eljárás szabályait az e Fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A harmadfokú bíróság határozatával szemben viszont a Be. nem biztosítja a fellebbezés lehetőségét, s attól eltérő rendelkezést a Be. XC. Fejezete sem tartalmaz. A végzés ellen tehát nincs helye fellebbezésnek. Felülvizsgálatát kifejezett rendelkezéssel a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont 2. fordulata zárja ki. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig rögzíti, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Dr. Molnár Gábor Miklós s.k. a tanács elnöke, Dr. Gimesi Ágnes s.k.
előadó bíró, Dr. Krecsik Eldoróda s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:
Schulz Oszkárné
tisztviselő